

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนอันเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาชาติให้เจริญทัดเทียมกับอารยประเทศเยาวชนไทยจึงควรได้รับการศึกษาที่ทั่วถึงและมีคุณภาพมากขึ้น การศึกษาในปัจจุบันนั้นมุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 เช่น ความรับผิดชอบในหน้าที่และความสามารถในการปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์และความกระตือรือร้นทางปัญญา (ความอยากรู้อยากเห็น) การคิดเชิงวิพากษ์และการคิดอย่างเป็นระบบ ข้อมูลและทักษะการอ่านเขียนสื่อ การระบุปัญหา การกำหนดและการแก้ปัญหา ทักษะระหว่างบุคคลและการร่วมมือประสานกัน การกำกับตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นบุคคลที่เป็นคนดีและคนเก่งในเวลาเดียวกัน สามารถอยู่ในสังคมในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งได้กำหนดให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมแห่งความเป็นไทย ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งในเวลาเดียวกัน

การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นดังกล่าว จำต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบเชื่อมโยง กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย รวมทั้งการจัดการศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพโดยมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกรอบแนวทาง ในการพัฒนาผู้เรียนตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรดังกล่าวเน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผนการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนของตน แสดงออกอย่างอิสระเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพเรียนรู้จากสภาพจริง จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวและมีประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์กับสังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุขและสร้างสรรค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และมีสาระการเรียนรู้เป็นการกำหนดองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระครอบคลุมการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 12 ปี มีด้วยกันทั้งหมด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข ประกอบด้วย 4 สาระการเรียนรู้ คือ สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน การช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวและสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียงไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี เป็นสาระเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี สร้างสิ่งของเครื่องใช้ วิธีการ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสาระเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาข้อมูล การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือการสร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาระที่ 4 การอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพเห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมและเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริตและเห็นแนวทาง ในการประกอบอาชีพ วิชางานบ้านเป็นรายวิชาพื้นฐาน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน

อาชีพและเทคโนโลยีสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน โยธินบำรุง ที่จัดให้นักเรียนทุกคนได้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 โดยจัดให้เรียน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ 20 ชั่วโมง/ภาคเรียน เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีทักษะ การแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการจัดการ มีลักษณะนิสัยการทำงาน ที่เสียสละ มีคุณธรรม ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือ สนองความต้องการ สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการ ตามกระบวนการเพื่อนำไปสู่การสร้างชิ้นงาน และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยการลดการใช้ทรัพยากรหรือเลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการ ทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะ การแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

อย่างไรก็ตามเยาวชนไทยในปัจจุบันยังคงอยู่ในด้านทักษะการทำงาน การใช้ชีวิต แบบพอเพียง การแข่งขันในระดับสากล นักเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญและไม่เอาใจใส่ในการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพราะนักเรียนไม่ได้ออกความคิดเห็นและพัฒนาฝีมือของตัวนักเรียน ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ได้ฝึกปฏิบัติให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และทักษะ (สิทธิญา รุสสัยการ, 2551) สภาพการณ์ดังกล่าวสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียน การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีที่ยังไม่สามารถส่งผลต่อ การพัฒนา เยาวชนไทยให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตรและตามความคาดหวัง ของสังคมไทย

เมื่อพิจารณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชางานบ้านพบว่า ครูส่วนใหญ่ยังเน้นให้ผู้เรียนอ่านจากตำราใช้วิธีสอนแบบเดิมคือการสอน แบบบรรยาย เน้นความรู้ความจำละเอียดการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามแนวการจัด การศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 มาตรา 22 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกจากนี้ยังขาดการเชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการวัด ประเมินผลก็ไม่สอดคล้องกับวิธีการวัดผลตามสภาพจริง จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถ คิด ทำ และ

แก้ปัญหาเป็น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ

จากผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2550 – 2551 พบว่าลดค่าลง มีค่าเฉลี่ย 2.78 และ 2.74 จากคะแนนเต็ม 4 ตามลำดับ ขณะเดียวกันผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O - NET) ในปีการศึกษา 2552 ซึ่งเป็นการทดสอบครั้งแรกของวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่าผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยในระดับโรงเรียนร้อยละ 33.08 ต่ำกว่าระดับจังหวัด (ร้อยละ 33.96) และระดับประเทศ (ร้อยละ 33.86) เมื่อแยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้ 1.1 ซึ่งวิชางานบ้านเป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานนี้ มีคะแนนเฉลี่ยในระดับโรงเรียน 17.88 จากคะแนนเต็ม 41.67 คะแนน และในปีการศึกษา 2553 เพิ่มขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยในระดับโรงเรียน 48.97 สูงกว่าระดับจังหวัด (46.60) และระดับประเทศ (47.08) จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งยังต่ำกว่าร้อยละ 50 และในปีการศึกษา 2554 มีคะแนนเฉลี่ยในระดับโรงเรียน 46.98 ต่ำกว่าระดับจังหวัดเล็กน้อย (46.37) แต่ต่ำกว่าระดับประเทศ (47.29) โดยมาตรฐานการเรียนรู้ 1.1 ยังคงมีคะแนนเฉลี่ยในระดับโรงเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50

นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ประเมินผลคุณภาพภายนอกกรอบที่สอง เมื่อวันที่ 6 – 8 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีผลสำเร็จค่าเฉลี่ยร้อยละ 65.02 ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ทำให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีข้อเสนอแนะให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ นำวิธีการสอนแบบโครงงาน ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาของผู้เรียน และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นและเมื่อวันที่ 6 – 8 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นการประเมินผลคุณภาพภายนอกกรอบที่สามพบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีผลสำเร็จค่าเฉลี่ยร้อยละ 68.52 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับดี และมีข้อเสนอแนะให้ผู้เรียนทำโครงการอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว โดยผู้สอนคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

จากรายงานผลคุณภาพผู้เรียนและสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชางานบ้านในมาตรฐานการเรียนรู้ 1.1 ที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนตระหนักถึงความจำเป็นของการปรับการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยเฉพาะวิชางานบ้านที่ผู้วิจัยรับผิดชอบ ซึ่งจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่าการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงหลักการ พัฒนาการคิดของบลูม (Bloom) ทั้ง 6 ชั้น คือ ความรู้ความจำ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) การประเมินค่า

(Evaluation) และยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ ตั้งแต่การวางแผน การออกแบบการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ผลผลิต และการประเมินผลงาน โดยผู้เรียนทำงานวิจัยเล็กๆ เป็นการแก้ปัญหาหรือข้อสงสัย หากคำตอบโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2546)

การเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ หรือการค้นคว้าหาคำตอบ ในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่างๆ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เลือกศึกษาคตามความสนใจของตนเองหรือของกลุ่ม เป็นการตัดสินใจร่วมกัน จนได้ชิ้นงานที่สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ได้ในชีวิตจริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ทำให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ตนเอง เพื่อตอบคำถามที่ตนอยากรู้ รู้จักสรุปและทำความเข้าใจกับสิ่งที่ค้นพบ การเรียนรู้แบบโครงงานมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเสนอ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติและขั้นประเมินผล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) การทำโครงงานผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง อาจทำในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้ (จิราภรณ์ ศิริทวี, 2542) โดยมีครูให้คำปรึกษาตั้งแต่ 1) การคิดและการเลือกหัวเรื่อง 2) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง 3) การเขียนเค้าโครงของโครงงาน 4) การปฏิบัติโครงงาน 5) การเขียนรายงาน 6) การแสดงผลการดำเนินงานและการประเมินโครงงาน (สุชาติ วงศ์สุวรรณ, 2542) ซึ่งควรใช้การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง

แม้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 24 แต่ยังมี การนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังน้อย การทำโครงงานส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังพฤติกรรมประยุกต์ใช้ที่ตีงามและการพัฒนาคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นควรมีการสอดแทรกหรือเชื่อมโยงเศรษฐกิจพอเพียง ปรับทัศนคติในการดำรงชีวิตจาก วัตถุนิยมและบริโภคนิยมมาสู่ความพอประมาณ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ รู้จักความพอเพียง พอประมาณในการดำเนินชีวิต(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) สถานศึกษาสามารถเชื่อมโยงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีเงื่อนไข ด้านความรู้คือ ความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวังและเงื่อนไขด้านคุณธรรม คือ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตในหน่วย การเรียนรู้ทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ปรียานุช พิบูลสรารุท, 2549) นอกจากนี้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีความซื่อสัตย์ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น แบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ใช้เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และเทคโนโลยีสากลมาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้อง เหมาะสม คุ่มค่า มีศีลธรรม คุณธรรมที่เป็นพื้นฐาน นำไปสู่การให้ผู้เรียน สามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

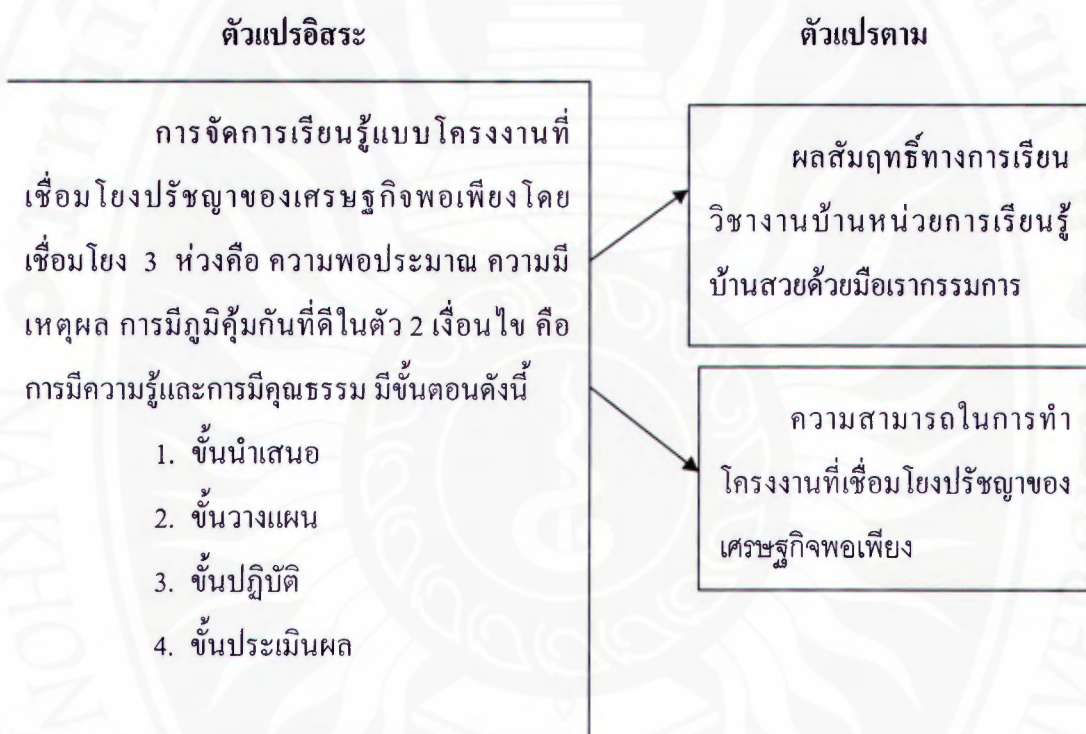
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชางานบ้าน หน่วยการเรียนรู้บ้านสวยด้วยมือเราของผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่าสูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 หรือไม่อย่างไร และความสามารถในการทำโครงงานที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยผลของการศึกษารั้งนี้ นำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนตามกระบวนการคุณภาพ PDCA สำหรับผู้บริหารของโรงเรียนในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารงาน เพื่อเอื้ออำนวยต่อการเรียน การสอนของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน อันจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทย ที่ต้องการให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุล ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชางานบ้าน หน่วยการเรียนรู้บ้านสวยด้วยมือเราของผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำโครงงานที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยตัวแปรอิสระคือ การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวแปรตามคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานบ้าน หน่วยการเรียนรู้บ้านสวยด้วยมือเรา และความสามารถในการทำ โครงงานที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรอบแนวคิดการวิจัย แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานบ้านหน่วยการเรียนรู้บ้านสวยด้วยมือเราของผู้เรียน หลังการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน โยธินบำรุง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 มีจำนวนทั้งหมด 397 คน จำนวน 12 ห้องเรียน ซึ่งจัดชั้นเรียนโดยความสามารถด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีจำนวนใกล้เคียงกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียน โยธินบำรุง ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน ผู้เรียน 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานบ้านหน่วยการเรียนรู้บ้านสวยด้วยมือเรา
 - 2.2 ความสามารถในการทำโครงงานที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนโยธินบำรุง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชางานบ้านหน่วยการเรียนรู้บ้านสวยด้วยมือเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระที่ 1: การดำรงชีวิตและครอบครัว

ระยะเวลาในการศึกษาทดลอง

ดำเนินการทดลองในปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 1 เป็นการเรียนการสอนในชั้นเรียน ตามตารางเรียนสัปดาห์ละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที จำนวน 9 สัปดาห์ รวม 9 คาบ ทั้งนี้ไม่รวมเวลา การประดิษฐ์เครื่องใช้/เครื่องประดับตกแต่งบ้านนอกชั้นเรียนหลังจากการเรียนในช่วง 1 ชั่วโมง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ได้เลือกเรื่องที่ต้องการศึกษา วางแผนและลงมือปฏิบัติทำโครงการ ประดิษฐ์เครื่องใช้/เครื่องตกแต่งบ้านด้วยวัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้ ครูคอยให้คำปรึกษาและ กระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติงานจนได้ชิ้นงาน มีการเขียนรายงานและแสดงผลงานเพื่อให้เพื่อนและ ครูร่วมกันประเมินผลงาน มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ขั้นนำเสนอ หมายถึง ขั้นที่ครูให้ความรู้และกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ ของการเรียนรู้แบบโครงการที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับ หน่วยการเรียนรู้บ้านสวยด้วยมือเรา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ โครงการ ครุมนำเสนอตัวอย่าง ผลงานผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น ผลงานประเภทสิ่งประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้เครื่องตกแต่งบ้าน เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้กำหนดปัญหาและร่วมกันกำหนดวิธีรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบปัญหา โดยใช้เหตุผล และข้อมูลประกอบ เพื่อนำไปสู่ขั้นวางแผนเลือกประดิษฐ์เครื่องใช้/เครื่องตกแต่งบ้านด้วยวัสดุ ในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้

1.2 ขั้นวางแผน หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ บ้านสวยด้วยมือเรา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ โครงการมาเชื่อมโยงกัน โดยครูคอยแนะนำ เป็นที่ปรึกษา กำหนดปัญหา วิธีรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบปัญหา และแนวทางในการประดิษฐ์ เครื่องใช้/เครื่องตกแต่งบ้านด้วยวัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้ตามขั้นตอนการทำโครงการ โดยคำนึงถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่การคิดและการเลือกหัวเรื่อง การศึกษาเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง การเขียนเค้าโครงของโครงการ การลงมือปฏิบัติโครงการ การเขียนรายงานและ การแสดงผลการดำเนินงาน

1.3 ขั้นปฏิบัติ หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติประดิษฐ์เครื่องใช้/เครื่องตกแต่งบ้าน ด้วยวัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้ ตามการเขียนเค้าโครงของโครงการที่กำหนด โดยมีครูคอยให้ คำปรึกษาและกระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนได้ ชิ้นงานที่สามารถนำไปใช้ได้จริง พร้อมเขียนสรุปรายงานผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานร่วมกัน

1.4 ขั้นประเมินผล หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันจัดแสดงผลการดำเนินงานให้เพื่อน และครูร่วมกันประเมินผลงานประดิษฐ์เครื่องใช้/เครื่องตกแต่งบ้านด้วยวัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุ เหลือใช้โดยคำนึงถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการประเมินตามสภาพจริง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานบ้านหมายถึง ความสามารถในการบอก อธิบาย และ จำแนกเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้บ้านสวยด้วยมือเรา ตามตัวชี้วัด/จุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร วัดได้จากการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

3. ความสามารถในการทำโครงการที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการทำโครงการประดิษฐ์เครื่องใช้/เครื่องตกแต่งบ้านด้วยวัสดุใน ท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้ หน่วยการเรียนรู้บ้านสวยด้วยมือเรา ประกอบด้วยพฤติกรรม 6 ด้าน คือ การคิดและการเลือกหัวเรื่อง การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเขียนเค้าโครงของโครงการ การลงมือ ปฏิบัติโครงการ การเขียนรายงาน และการจัดแสดงผลงานโดยคำนึงถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง วัดได้จากแบบประเมินความสามารถในการทำโครงการที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้รูบริกส์ (Rubrics Assessment) เป็นเกณฑ์ตัดสิน ดังนี้

3.1 การคิดและการเลือกหัวเรื่อง หมายถึง ความสามารถในการเลือกหัวข้อเรื่อง ทำโครงการ โดยประดิษฐ์เครื่องใช้/เครื่องตกแต่งบ้านที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับใครแสดง ถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน และมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกวัสดุ- อุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้

3.2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง หมายถึงความสามารถในการกำหนดขอบข่ายของ เรื่องที่จะศึกษาค้นคว้า บอกแหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามหัวเรื่องโครงการได้อย่าง เหมาะสมครบถ้วนสมบูรณ์ เหมาะกับสภาพท้องถิ่นของผู้เรียน มีความน่าเชื่อถือ นำไปสู่การแก้ปัญหา หรือตอบข้อสงสัยได้

3.3 การเขียนเค้าโครงของโครงการ หมายถึงความสามารถในการเขียนแนวทาง ทำโครงการประดิษฐ์เครื่องใช้/เครื่องตกแต่งบ้านที่ครอบคลุมขั้นตอนการทำโครงการ มีความ เฉพาะเจาะจง สื่อความหมายตรงตามหัวเรื่องของโครงการ มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงาน กำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาเสร็จของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจนเหมาะสม

3.4 การลงมือปฏิบัติโครงการ หมายถึงความสามารถในการลงมือทำโครงการประดิษฐ์ เครื่องใช้/เครื่องตกแต่งบ้านตามขั้นตอนของโครงการจนได้ผลงานที่สมบูรณ์ด้วยความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียรและไม่เอาเปรียบสมาชิกในกลุ่ม คำนึงถึงความ ประหยัดและความปลอดภัยในการทำงานสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานได้เป็นอย่างดี ใช้ระยะเวลาในการทำโครงการเหมาะสมและใช้งบประมาณอย่างประหยัด

3.5 การเขียนรายงาน หมายถึงความสามารถในการเขียนรายงานผลการทำโครงการ โดยมีรายละเอียดชัดเจน ถูกต้อง ครบทุกหัวข้อ ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่ายและกล่าวถึงข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขการทำโครงการ การนำไปใช้ประโยชน์หรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการทำงาน

3.6 การจัดแสดงผลงาน หมายถึงความสามารถในการจัดแสดงผลงาน จากการทำโครงการประดิษฐ์เครื่องใช้/เครื่องตกแต่งบ้านร่วมกับการรายงานปากเปล่า โดยใช้รูปแบบที่เหมาะสม แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในโครงการที่ทำและชื่นชมในผลงาน ใช้ไหวพริบในการแก้ปัญหาหรือตอบคำถามได้ทันทั่วทั้งอย่างสมเหตุสมผล

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาในบ้านหรือวิชาอื่นๆ ต่อไป
2. เป็นแนวทางในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงการที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ
3. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียนที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมทักษะกระบวนการทำงาน การสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่างๆ ในชุมชนใกล้ตัว เห็นคุณค่าและใช้หลักพอเพียงในการทำงานและประยุกต์ใช้ในวิถีประจำวันของแต่ละคน
4. เป็นแนวทางในการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนตามกระบวนการคุณภาพ PDCA สำหรับผู้บริหารของโรงเรียนในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงาน เพื่อเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้แบบ โครงการที่เชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง